

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดละหานทราย

ประภาพรณ นิลศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ประภาพรณ นิลศิริ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

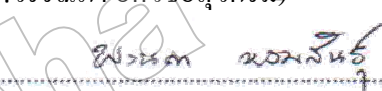
(รองศาสตราจารย์ ดร.มุกดา หนูศรี)

ประธาน

(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

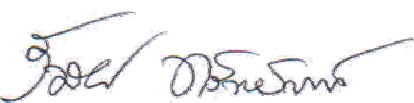
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดীনาน)

กรรมการ

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ดร.วรรณภา อัสวชัยสุวิกรม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ รองศาสตราจารย์ ดร.มุกดา หนูยศรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง จึงขอกราบพระคุณ เป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการ ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี และผู้มี พระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจ ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบความสำเร็จในการศึกษา

ประกาศพรรณ นิลศิริ

51924121: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การรับรู้ความสามารถของตนเอง/ การรับรู้อิทธิพลระหว่างบุคคล/ การรับรู้อิทธิพลของ
สถานการณ์/ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร

ประภาพรรณ นิลศิริ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา (FACTORS INFLUENCING
EATING BEHAVIOR AMONG LATE SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN MUANG
DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:
วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม, Ph.D., พรนภา หอมสินธุ์, Ph.D. 96 หน้า. ปี พ.ศ. 2555.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารและอำนาจการทำนาย
ของปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง การ
รับรู้อิทธิพลระหว่างบุคคล และการรับรู้อิทธิพลของสถานการณ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน
401 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ แบบสอบถามการ
รับรู้อุปสรรค แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง แบบสอบถามการรับรู้อิทธิพล
ระหว่างบุคคล แบบสอบถามการรับรู้อิทธิพลของสถานการณ์ต่อการบริโภคอาหาร และ
แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคอาหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน
ผลการวิจัย พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้อิทธิพลของเพื่อนและการ
รับรู้อิทธิพลของสถานการณ์ สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ 20.8 โดยที่
การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรทำนายสูงสุดของพฤติกรรมการบริโภคอาหาร
ดังสมการ

พฤติกรรมการบริโภคอาหาร = $.077 + .147 (\text{การรับรู้ความสามารถของตนเอง}) + .054$
 $(\text{การรับรู้อิทธิพลของเพื่อน}) + .099 (\text{การรับรู้อิทธิพลของสถานการณ์})$

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจว่า
สามารถปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสมได้ ส่งเสริมนักเรียนที่มีพฤติกรรมการ
บริโภคอาหารที่เหมาะสมให้เป็นตัวแบบ และจัดให้มีอาหารเพื่อสุขภาพในโรงเรียน

51924121: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S.

(COMMUNITY NURSE PRACTITIONER.)

KEYWORDS: PERCEIVED SELF – EFFICACY/ PERCEIVED INTERPERSONAL
INFLUENCE/ PERCEIVED SITUATION INFLUENCE/ EATING BEHAVIOR

PRAPAPUN NILSIRI: FACTORS INFLUENCING EATING BEHAVIOR AMONG LATE
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN MUANG DISTRICT, CHACHOENGSAO
PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: WANNIPA ASAWACHAISUWIKROM, Ph.D.,
PORNNAPA HOMSIN, Ph.D., 96 P. 2012.

This research aimed to study eating behavior and predictive power of personal factors, perceived benefits, perceived barriers, perceived self-efficacy, perceived interpersonal influence and perceived situation influence on eating behavior among late secondary school students. The samples were 401 late secondary school students. Multistage random sampling was used to select the sample. The research instruments consist of: personal factors, perceived benefit, perceived barrier, perceived self-efficacy, perceived interpersonal influence, perceived situation influence, and eating behavior questionnaires. Frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis were employed to analyze the data.

Results from this study revealed that perceived self-efficacy, perceived interpersonal influence regarding friends, and perceived situation influence can explain the variation of eating behavior for 20.8%. Perceived self-efficacy was the strongest predictive factor of eating behavior as shown in the following equation.

$$\text{Eating behavior} = .077 + .147 (\text{perceived self-efficacy}) + .054 (\text{perceived influence of friends}) + .099 (\text{perceived situation influence})$$

These results suggest that schools should enhance students' self-confidence for appropriate eating behavior. Promoting students who have appropriate eating behavior to be a role model and providing healthy foods in schools are also recommended.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน.....	11
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริโภคอาหารของนักเรียน.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ Pender.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	43
ข้อมูลทั่วไป.....	43
การรับรู้ประโยชน์ของการบริโภคอาหาร.....	45
การรับรู้อุปสรรคของการบริโภคอาหาร.....	47
การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการบริโภคอาหาร.....	48
การรับรู้อิทธิพลระหว่างบุคคลต่อการบริโภคอาหาร.....	49
การรับรู้อิทธิพลของสถานการณ์ต่อการบริโภคอาหาร.....	52
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร.....	53
อำนาจการทำนายของเพศ รายได้ครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา	
การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง	
การรับรู้อิทธิพลระหว่างบุคคล (บิดา/ มารดา เพื่อนและครู) และการรับรู้อิทธิพลจาก	
สถานการณ์กับการบริโภคอาหาร.....	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	79
ภาคผนวก ค.....	94
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	96

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปริมาณอาหารที่นักเรียนอายุ 6-18 ปี ควรได้รับใน 1 วัน.....	15
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน.....	35
3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายจำแนกตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล.....	44
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการบริโภค อาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นรายชื่อ.....	46
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อุปสรรคของการบริโภค อาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นรายชื่อ.....	47
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อ การบริโภคอาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นรายชื่อ.....	48
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อิทธิพลของบิดา/มารดาต่อ การบริโภคอาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนก เป็นรายชื่อ.....	50
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อิทธิพลของเพื่อนต่อการ บริโภคอาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นรายชื่อ.....	51
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อิทธิพลของครูต่อการ บริโภคอาหารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกเป็นรายชื่อ.....	52
10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้อิทธิพลจากสถานการณ์.....	53
11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการบริโภคอาหาร.....	54
12 เมตริกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา (Correlation matrix).....	56
13 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการ บริโภคอาหารของนักเรียน.....	57

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของ Pender et al.(2006).....	27
3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	36